

PRACOVNÍ REHABILITACE

VÝZNAM PRÁCE PRO ČLOVĚKA S POSTIŽENÍM

- ◉ **Práce** představuje podle Freuda nejsilnější spojení člověka s realitou. Poskytuje jedinci možnost vžít se do lidského společenství.
- ◉ Práce má velký vliv na vývoj osobnosti, je nejdůležitějším prostředkem k formování osobnosti.
- ◉ Práce má pro jedince s postižením stěžejní význam. Je předpokladem jejich úplné integrace do společnosti.
- ◉ **Práce znamená:**
 - ◉ **Zajištění existence** (resp. možnost vydělání peněz)
 - ◉ **Dosažení určité míry nezávislosti** (kdo si na obživu vydělá sám, je méně zavázán vůči společnosti)

- ◉ **Strukturovaný všední den**
- ◉ **Účast na společenském životě** (příležitost k sociálním kontaktům a umožnění naučit se, jak se chovat k lidem v určitých životních situacích)
- ◉ **Rozvoj schopností a dovedností**
- ◉ **Vývoj k větší odpovědnosti**

VÝZNAM PRÁCE

- ⊙ **Práce** je tělesná nebo duševní činnost zaměřená na výdělek, obživu a uspokojení potřeb.
- ⊙ Vede k určitému cíli a vytváření hodnot, které mají význam jak pro jedince, tak i pro společnost

PŘEKÁŽKY PŘI ZAČLENĚNÍ OSOB S POSTIŽENÍM NA TRH PRÁCE

- ◉ **Postižení nemají adekvátní kvalifikaci** - u osob s postižením se často již předem předpokládá, že nemají požadovanou kvalifikaci
- ◉ **Předsudky vůči postiženým** - často se setkáváme s předsudky na straně zaměstnavatelů (resp. celé společnosti)
- ◉ **Ochrana před výpovědí podle Zákona o zaměstnanosti** - Úřad práce kontroluje, zda nedochází k diskriminaci
- ◉ **Málo poradenských služeb pro zaměstnavatele** - po roce 1990 došlo k zásadním změnám v oblasti poradenských služeb - vytvoření SPC, Agentur podporovaného zaměstnávání, vedle státního sektoru došlo k rozvoji nestátního sektoru

VOLBA POVOLÁNÍ

- ◉ Je v životě jedince velmi důležitým rozhodnutím, z profesní role vyplývá i budoucí sociální pozice člověka, jeho společenská prestiž, životní styl a preference hodnot.
- ◉ Úkolem **profesního poradenství** je doporučení vhodné a všestranně vyhovující profese.
- ◉ Je nutné respektovat požadavky studia, nároky na výkon povolání a předpoklady k jeho dlouhodobému vykonávání.

PROFESNÍ PORADENSTVÍ

- Je cílevědomé hledání řešení vedoucí k nalezení optimálního pracovního uplatnění, kooperativní poradenský proces mezi poradcem a osobou s postižením
- Specializovaná poradenská zařízení:
 - PPP
 - SPC
 - SVP
- IPS - informační a poradenská střediska (zřízená při úřadech práce)

TRANZITNÍ PROGRAM

- ◉ Cílem tranzitního programu je umožnit osobám se zdravotním postižením vyzkoušet si práci v běžném prostředí
- ◉ Získat pracovní a sociální dovednosti a zvýšit svoji samostatnost
- ◉ Připravit žáky posledních ročníků speciálních škol na přijetí do pracovního poměru po ukončení školy
- ◉ Pomoci při přechodu ze školy do zaměstnání na otevřeném trhu práce **formou individuální praxe**

TRANZITNÍ PROGRAM NABÍZÍ

- Vytipování místa pro praxi, které bude odpovídat schopnostem a požadavkům studenta
- Vyjednání průběhu a podmínek praxe a možnosti přijetí praktikanta zaměstnavatelem (po ukončení praxe) do pracovního poměru
- Zajištění pracovního asistenta, který podle potřeby doprovází praktikanta na pracoviště a pomáhá mu naučit se potřebné pracovní i sociální dovednosti
- Poradenství (sociální a právně-pracovní)

PODMÍNKY ÚČASTI V TRANZITNÍM PROGRAMU

- ⊙ Musí být žákem posledního či předposledního ročníku speciální školy
- ⊙ Musí chtít využívat služby tranzitního programu a aktivně spolupracovat
- ⊙ Musí chtít po ukončení programu pracovat v běžném pracovním prostředí (ne v sociálně terapeutické dílně)

CHRÁNĚNÉ PRACOVNÍ MÍSTO

- ◉ Od r. 2012 (dříve Chráněné modelové dílny) - vytváří mezičlánky mezi ukončením profesní přípravy a nástupem do pracovního procesu
- ◉ **Zácvikové kurzy** - jsou určeny absolventům praktických a speciálních škol, osobám se zdravotním postižením se základním vzděláním nebo s nedokončenou praktickou či speciální školou.
- ◉ Hlavními aktéry v politice zaměstnávání osob se ZP jsou v České republice MPSV a Úřady práce, ale také neziskové organizace, občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti, např. agentury podporovaného zaměstnávání.

PODPOROVANÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ

- ◉ Je komplex služeb, jejichž cílem je poskytnout osobě s postižením takovou podporu, aby si našel a udržel místo na otevřeném trhu práce za rovných platových podmínek
- ◉ Časově omezená služba určená lidem hledajícím placené zaměstnání v běžném pracovním prostředí a patřícím k tzv. „znevýhodněným“.
- ◉ K získání a zachování zaměstnání je třeba individuální, osobní a průběžná podpora před nástupem do práce, ale i po nástupu - na pracovišti.
- ◉ Podpora vychází z individuálních potřeb uchazečů o práci a jejich představ o vlastním pracovním uplatnění.

PODPOROVANÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ

- ◉ Smyslem podporovaného zaměstnávání je vyrovnávání příležitostí pro pracovní uplatnění osob, které v důsledku zdravotního postižení nebo jiných znevýhodňujících faktorů, mají ztížený přístup na otevřený trh práce a v důsledku toho mohou být omezeni ve svém společenském uplatnění.
- ◉ První agentura podporovaného zaměstnávání vznikla v Praze v roce 1995, nyní je u nás více než 50 agentur.
- ◉ Samotná služba podporovaného zaměstnávání není poskytována dle zákona o zaměstnanosti.

KRITÉRIA ZÍSKANÉ PRÁCE

- ⦿ Pracovní místo je na otevřeném trhu práce
- ⦿ Práce má stabilní charakter
- ⦿ Pracovní úvazek zohledňuje specifické potřeby zaměstnance
- ⦿ Druh práce odpovídá zájmům, schopnostem, potřebám, dovednostem a osobním možnostem uživatele služeb a současně umožňuje jeho profesní rozvoj
- ⦿ Na pracovišti příležitost k pracovnímu i sociálnímu uplatnění

ZÁKON O ZAMĚSTNANOSTI

Č. 435/2004 SB.

- ◉ Zaměstnanost obecně je v ČR legislativně vymezena v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, v platném znění, jehož třetí část definuje podmínky a pravidla zaměstnávání osob se zdravotním postižením a specifikuje poskytnutí zvýšené ochrany na trhu práce.
- ◉ Osoby se zdravotním postižením jsou v kontextu zaměstnanosti definovány jako:
 - ◉ osoby plně invalidní,
 - ◉ osoby částečně invalidní a
 - ◉ zdravotně znevýhodněné osoby (tento termín nahradil dřívější termín „občan se změněnou pracovní schopností“)

POVINNOST ZAMĚSTNÁVAT OSOBY S POSTIŽENÍM

- ◉ Zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru mají zákonnou povinnost zaměstnávat osoby se zdravotním postižením. Tento podíl je 4% na celkový počet zaměstnanců.
- ◉ Zaměstnavatelé mají podle zákona ještě další možnosti plnění této povinnosti, a to buď odebíráním výrobků nebo služeb od zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají více než 50% zaměstnanců se ZP nebo zadáváním zakázek těmto zaměstnavatelům.
- ◉ Třetí možností je odvod do státního rozpočtu. Výše tohoto odvodu je 2,5 násobek průměrné měsíční mzdy v národním hospodářství za každou osobu se zdravotním postižením.

ASISTENČNÍ SLUŽBY PRO OSOBY S POSTIŽENÍM

- ◉ Představují pro osoby se zdravotním postižením nutný předpoklad k jejich začlenění do společnosti a účasti na životě ve společnosti.
- ◉ **Osobní asistence** představuje pomoc postiženým osobám, přispívá k vyrovnávání šancí a odbourává diskriminaci.
- ◉ Termín osobní asistence označuje každý druh osobní pomoci, který umožňuje vést nezávislý a sebeurčující život ve společnosti.
- ◉ Osobní asistence je komplexní pomoc v oblasti domácnosti, volného času, vzdělávání a povolání.
- ◉ V české legislativě je osobní asistence vymezena jako sociální služba v zákoně č. 108/2006 o sociálních službách.

PODPORA ZAMĚSTNAVATELŮ ZAMĚSTNÁVAJÍCÍ JEDINCE S POSTIŽENÍM

- ◉ Vymezena zákonem o zaměstnanosti č. 435/2004 Sb.
- ◉ **Chráněné pracovní místo a chráněná pracovní dílna**
- ◉ **Chráněné pracovní místo** je pracovní místo vytvořené zaměstnavatelem pro osobu se zdravotním postižením na základě písemné dohody s úřadem práce.
- ◉ Toto musí být provozováno po dobu nejméně dvou let
- ◉ **Chráněná pracovní dílna** je vymezená na základě dohody s ÚP a přizpůsobená pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením, kde je zaměstnáno nejméně 60% zaměstnanců se zdravotním postižením.

CHRÁNĚNÉ PRACOVNÍ MÍSTO A CHRÁNĚNÁ PRACOVNÍ DÍLNA

- ⦿ Na vytvoření obou chráněných pracovišť může zaměstnavatel získat příspěvek.
- ⦿ Vedle příspěvku na vytvoření chráněných pracovišť může stát poskytnout příspěvek i na částečnou úhradu provozních nákladů. Rovněž přispívá osobám s postižením, které se rozhodly podnikat a být samostatně výdělečně činné.

PŘÍSPĚVEK NA PODPORU ZAMĚŠTNÁVÁNÍ

- ◉ Zaměstnavatelům, kteří zaměstnávají více než 50% osob se zdravotním postižením se poskytuje příspěvek na podporu zaměstnávání těchto osob.
- ◉ Poskytovatelem tohoto příspěvku je úřad práce.
- ◉ Tento příspěvek slouží na pokrytí skutečně vynaložených mzdových nákladů na zaměstnance se zdravotním postižením, včetně pojistného, které zaměstnavatel odvádí.
- ◉ Dále má zaměstnavatel dle zákona 435/2004 Sb. nárok na **příspěvek na dopravu**, pokud zabezpečuje každodenní dopravu zaměstnanců do a ze zaměstnání, **příspěvek na zapracování** nebo **na úhradu nákladů spojených s přípravou k práci** osob se zdravotním postižením.

Struktura komplexní rehabilitační péče

